

din

KARRIÄR

FÖRSKOLLÄRARE & LÄRARE

SUGEN PÅ
karriär?

36 SIDOR
JOBB-
SPECIAL

ANDREA PATTYI, FÖRSKOLLÄRARE

”jag älskar
ansvaret”

SKOL-APPARNA DU INTE KAN VARA UTAN

– Jag är på elevernas nivå, mer coachande än auktoritär. Och det tror jag påverkar eleverna, säger Linnea Sahlin som gick direkt från lärarutbildningen till jobbet på Slättgårdsskolan söder om Stockholm.

Linnea Sahlin ville bli lärare för att göra verklig nytta. Därför var det självklart för henne att starta sin karriär på en skola med låga resultat.

– Här är man behövd, säger hon nöjt om sin arbetsplats.

TEXT: KATARINA BJÄRVALL FOTO: MELKER DAHLSTRAND

”JAG LÄNGTAR alltid till jobbet”

DE FLESTA HÖGKVALIFICERADE lärare väljer bort skolor med låga resultat när de söker jobb. Det kan vara en förklaring till de sjunkande resultaten i den svenska skolan, visar forskning. Men det finns lärare som lockas av att verka i socioekonomiskt missgynnade områden där de kan göra allra mest nytta.

Klass 6B på Slättgårdsskolan i Stockholmsförorten Bredäng har bara 17 elever, sedan ett antal strömhoppat till andra skolor. Men de 17 jobbar intensivt, just nu med massmedier i samhällskunskapen, och ambitionerna är höga: fyra elevgrupper ska göra varsin dokumentär om hur medier påverkar människor. Eleverna ska ut och intervjua folk, klassrummet sorlar av idéer.

I soffan i myshörnan sitter Lejla Smailovic, Sara Saleh, Vilmer Hammarberg och Simon Almbark och skriver in tänkbara frågor i sina mobiler: Vilken bild har du av bögar? Hur tycker du att mörkhyade framställs i medierna? Tycker du att invandrare och svenskar har samma rättigheter?

Linnea Sahlin, 24 år och ny lärare sedan i våras, slår sig ner i skräddarställning på golvet intill soffan.

– Ni måste ha något mer än bara intervjuer i er dokumentär, eller hur?

– Ja, säger Simon Almbark, vi kan filma tunnelbanan och centrum.

När Linnea Sahlin gick ut lärarutbildningen sökte hon enbart jobb på skolor i miljonprogramsområden.

– Ju längre jag gick på högskolan, desto mer förstod jag hur mycket nytta man kan göra som lärare. Men samtidigt insåg jag att jag inte ville bli någon vanlig fröken. Jag skulle aldrig trivas på en skola som var snäll och homogen. Jag tycker det är spännande med ungar som andra tycker är »skitunga».

Linnea Sahlin har själv varit skoltrött, hon har adhd och beskriver sig som rastlös med ett stort behov av att saker ska hända. Med sig har hon också sina två yngre bröders erfarenheter: de har båda neuropsykiatriska diagnoser och har, menar hon, blivit svikna av skolan.

»Jag skulle aldrig trivas på
en skola som var snäll
och homogen.«

– Om man är en missuppfattad unge som ingen har några förväntningar på kan man bli sån som alla tycker att man är. Det vill jag förändra.

En stark kraft för henne under utbildningen har varit Rebel Learners, en förening som erbjuder kompletterande kurser och seminarier för lärarstudenter som vill jobba friare och mer framtidsinriktat.

EN AV SKOLORNA DÄR Linnea Sahlin sökte jobb var Slättgårdsskolan med 500 elever i årskurs F-9 och ett resultat klart under genomsnittet: 74 procent av niorna var behöriga till gymnasiet i våras, att jämföra med genomsnittet i Sverige, 87 procent.

Skolans ledning såg Linnea Sahlins engagemang i Rebel Learners som en merit, och det avgjorde saken för hennes del – hon valde Slättgårdsskolan.

Under de första arbetsveckorna, innan eleverna började, fick hon höra av sina nya kollegor att de barn hon och en annan nyanställd lärare skulle få var ovanligt jobbiga. När de sedan kom blev hon, säger hon, chockad – över deras goda kunskaper och höga kapacitet.

Linnea Sahlins pedagogik är fri. Eleverna har, med lite

– Om man inte är en typisk svensk elev har man ofta mer fördomar emot sig. Och då behöver man mer stöd och människor som tror på en, säger Linnea Sahlin.

stöd från henne, gjort sin egen terminsplanering baserad på kunskapskraven. De jobbar ofta i grupp och får röra sig både i klassrummet, runt på skolan och ute i omgivningarna på lektionstid. Samtidigt har undervisningen en tajt koppling till läro- och kursplaner.

– Det är en förutsättning för att jag ska kunna jobba så fritt. Och jag vill ha kaotisk undervisning. Eleverna får utlopp för sin energi, det är därför de sköter sig så bra.

– *Måste man själv ha haft en stökig uppväxt för att trivas med att jobba i ett stökigt område?*

– Nej, säger Linnea Sahlin, jag känner inte att jag är som mina elever, jag är till exempel uppväxt i villa. Men jag förstår dem.

Efter ett par månader på jobbet tycker hon fortfarande att allt – verkligen allt – är roligt.

– Jag längtar alltid till jobbet. Till undervisningen förstås och till det där att man är så himla viktig. Det är en skön känsla – att de litar på en och berättar saker. Och konflikterna är roliga, att få vara med och lösa dem.

Alltid roligt alltså – men inte alltid lätt.

– Det svåraste är nog blandningen. Att vissa elever är på en jättesjälvständig nivå medan andra måste ha mycket stöd och hjälp. Då är det svårt att veta hur man ska sätta ihop grupperna.

Men eleverna verkar nöjda – när de ska beskriva sin nya lärare överträffar de varandra i hyllningar. Hon har färsk

kunskaper, säger någon. Om man misslyckas får man göra om, säger en annan. Hon ger inte så mycket läxor, vi lär oss mer i skolan istället, säger en tredje.

ATT SOM LINNEA SAHLIN medvetet söka sig till en lågpresterande skola är ovanligt bland svenska lärare. Men i andra länder – framför allt i länder som presterar högt i PISA:s kunskapsmätningar – är det vanligt att de mest kvalificerade lärarna väljer att jobba i socioekonomiskt missgynnade områden, som det heter i en PISA-rapport.

Anders Jakobsson, professor i didaktik vid Malmö högskola, har studerat vilken betydelse skolors likvärdighet har för ett lands prestationer i till exempel PISA.

– Det mest effektiva för ett utbildningssystem som vill höja sina resultat är att ha en hög likvärdighet, alltså små resultatskillnader mellan skolor. Och ett sätt att åstadkomma det är att skapa incitament för att styra välutbildade lärare till lågpresterande skolor, säger han.

Exempel kan vara högre lärarlöner på dessa skolor och, som man har i Malmö, förstelärartjänster som koncentreras dit. Men man måste också fokusera på elevunderlaget, menar Anders Jakobsson.

– Saknar man ambitiösa elever blir det negativa kamrat-effekter. Lärarna börjar långsamt anpassa sig till en lägre nivå och det diskvalificerar de elever som är kvar från att ta sig vidare i skolsystemet.

Andrea Patty ser barnens kompetens.

– Jag ger dem svåra ord, som kvadrat och rektangel, säger hon, här med Nevaan Mishra och Redah Al-Fattlawi.

Aleen Talal på morgonsamlingen. Mother Goose Pre-School använder så kallad kompispedagogik – barn med olika språknivå blandas så att ord och språkbehandling sprids från dem som kan mer till dem som kan mindre.

passion FÖR SPRÅK

Förskolläraren Andrea Pattyi sökte sig till en engelskspråkig förskola – där hennes uppgift är att utveckla barnens svenska språk.

– Jag älskar ansvaret, säger hon.

TEXT: KATARINA BJÄRVALL FOTO: MELKER DAHLSTRAND

DET ÄR MORGONSAMLING för fyraåringarna. Först ner i skräddarställning på mattan är Kiruthika Gadhataran. Hon har just börjat på förskolan och kan knappt någon svenska. Men hennes blick är full av förväntan och under samlingen växer hennes uttryck från tyst tvekan till spralliga svar på Andrea Pattyis frågor.

Den närmaste timmen blir intensiv på den runda mattan hos Mother Goose Pre-School i stockholmsförorten Kista. Andrea Pattyi, 26, inleder med en hälsningssång där barnen får skaka hand, presentera sig, säga god morgon till »Miss Andrea« och se henne i ögonen. Så bjuder hon dem på gurka och tränar dem på färgen grön; hon låter dem spela ett mattespel där de får räkna på svenska; hon tar fram hemliga lådan som de får plocka saker ur – »hur ser brödrosten ut?«, undrar hon och hoppas på svaret »grön«.

»Som en tv«, säger Nevaan Mishra.

Hela tiden återför Andrea Pattyi barnen till det svenska språket när de helst vill prata engelska. Hon avrundar med en sångstund då barnen får sjunga en engelsk sång men avverkar sedan en rad förskolehits, från »Barnen på bussen« till »Var är tummen?«. Kiruthika Gadhataran är en av dem som är mest aktiv.

ANDREA PATTYI VISSTE att hon ville jobba med barn redan när hon var 14 år. Efter ett år som au pair i Italien bestämde hon sig för att utbilda sig till förskollärare.

– Då förstod jag att det är det här jag ska göra i livet. Barn har ett så öppet sinne, säger hon.

Hon gick förskollärarytbildningen på Stockholms universitet och kompletterade med två extrakurser, en om mobbning i lärandemiljöer och en om att leda arbetslag. Arbets-

marknaden när hon gick ut 2013 var – och är – ljus i Stockholm, så hon hade flera jobb att välja mellan.

Att Mother Goose är en internationell och engelskspråkig förskola avgjorde saken. Andrea Pattyi är uppväxt i ett mångkulturellt hem, med pappa född i Ungern och mamma i Finland, hon talar svenska, engelska och italienska och förstår ungerska och hon har rest mycket som barn. Denna internationella förankring ville hon behålla.

Nu har hon jobbat på förskolan i drygt två år och hon stortrivs.

– Det bästa är variationen, säger hon, att inte en dag är den andra lik. Och så älskar jag att se barnen lära sig så mycket inom alla områden, främst språket.

BARA ETT BARN AV 68 på förskolan har svenska som modersmål. De flesta kan ingen svenska alls när de skolas in. Engelskan har en starkare ställning – ett antal barn talar engelska hemma, bland annat några från Indien vars föräldrar jobbar inom IT-industrin i Kista.

Men flera barn kan varken svenska eller engelska när de börjar på förskolan. Man kan tänka sig att de skulle känna sig otrygga, men bland personalen finns ett tiotal språk representerade, så oftast kan barnen hitta någon som kan förstå dem.

På Mother Goose finns fem barngrupper med en svensk- och en engelskspråkig pedagog i varje. Tanken är att de svenskspråkiga pedagogerna ska tala svenska med barnen och de engelskspråkiga engelska, men det är svårt att upprätthålla den ordningen.

– Barnen hör ju att jag talar engelska med kollegorna så de vet att jag kan engelska. Då vill de tala engelska med mig. Under morgonsamlingen får Andrea Pattyi jobba hårt

för att få barnen att komma ihåg att nu är det svenska som är språket, särskilt under den stund då hennes engelskspråkiga kollega deltar. Och hon ger sig inte.

– Jag försöker se barnen som kompetenta. Jag ger dem svåra ord, som kvadrat och rektangel.

Alfabetet kan barnen redan på engelska och nu lär de sig det på svenska. I en hög med illustrerade bokstavskort ligger Åra och Äpple överst och Ödla säkerligen strax under dem.

Förskolan använder sig av Reggio Emilia-pedagogik och ett perspektiv som man kallar *learn and play*, lär och lek, och som går ut på att leken har en lärande funktion. Man har dessutom både ett matteprogram och ett program för engelsk språkutveckling baserat på språkljud.

Trots att Mother Goose-förskolan alltså är mer inriktad på lärande än många andra svenska förskolor så är det vanligt att föräldrarna vill ha mer av klassisk undervisning, så som det kan vara i många engelskspråkiga länder.

»Bus är också lärorikt, det ger socioemotionell träning.«

Andrea Patty berättar att föräldrar ibland vill att deras barn ska få lära sig läsa och skriva eller rabbla multiplikationstabellen. Det kan hon inte riktigt tillmötesgå.

– Visst, om barnen är intresserade så är det klart att de får skriva och läsa och räkna. Men vi förklarar för föräldrarna att vi följer skollagen och läroplanen för förskolan. Och många barn får så mycket träning av sina föräldrar så när de kommer hit vill de busa.

Och bus är också lärorikt, påpekar Andrea Patty – det ger socioemotionell träning.

FÖRÄLDRAKONTAKTERNA KAN innebära friktion i förskolläraryrket, men Andrea Patty säger att hon till och med älskar den delen av sitt arbete. Det var genom *au pair*-jobbet som hon fick hon upp ögonen för föräldraperspektivet.

– Då förstod jag hur viktigt det är att barnen kommer hem hela och rena, säger hon.

På förskolan har man en så kallad dresscode, alltså en motsvarighet till skoluniform med bland annat tröjor och klänningar i mörkblått. Klädkoden är så viktig att när fotografen ska ta kort på barnen måste de som inte har de rätta kläderna på sig låna av förskolan.

– Mother Goose-kläderna skapar gemenskap och är en signal som visar att »nu är du på förskolan«. Och de gör att ingen behöver dömas efter vad de har på sig. Fast det är klart, en del av dem sätter fina saker i håret istället, säger Andrea Patty och ler.

Ja, hon älskar sitt jobb. Framför allt ansvaret, inte bara för det pedagogiska arbetet och föräldrakontakterna utan också för annat, som administration.

– Det enda som kunde förbättras vore att ge dygnet 25–26 timmar. Det är så mycket jag vill göra i jobbet, säger hon.